

Het station Antwerpen-Centraal, klaar voor een nieuwe eeuw **Motor van vernieuwde stedelijke ontwikkeling**

Antwerpen, 16 september. De NMBS-Holding, Infrabel, Euro-Liège-TGV en Eurostation wijden eind september de stations Luik-Guillemins en Antwerpen-Centraal in. Het zijn beide architecturale parels. "Deze stations zijn ongetwijfeld sterk verschillend," legt Vincent Bourlard, Directeur-Generaal "Stations", uit. "Maar ze vertrekken van dezelfde filosofie: gebruikmaken van de meest vooruitstrevende technieken, de hoogste vorm van ingenieurskunde, om de hoge snelheid ten dienste te stellen van het binnenlandse net en van onze dagelijkse klanten, de treinreizigers." De inwijding van deze twee stations vormt het sluitstuk in de realisatie van de hoge snelheid in België, dat het eerste Europese land wordt dat beschikt over een hst-infrastructuur van grens tot grens.

De voorbije jaren kreeg het station van Antwerpen-Centraal een indrukwekkende facelift. Met dit prestigieus project stoomden Eurostation en NMBS-Holding het eclectische bouwwerk helemaal klaar voor de komst van de hogesnelheidstrein én kreeg Antwerpen-Centraal zijn vroegere grandeur terug. Deze restauratie is een toonvoorbeeld van hoe een historisch patrimonium succesvol geïntegreerd kan worden in een toekomstgericht project. Het ontwerp maakte indruk, want eerder dit jaar werd Antwerpen-Centraal door het Amerikaanse magazine Newsweek uitgeroepen tot vierde mooiste station ter wereld.

Beschermd monument

Eind 19de eeuw besliste koning Leopold II dat Antwerpen een station moest krijgen dat het imago van Antwerpen als wereldstad verder moest uitdragen. De invloed van Leopold II op het ontwerp is dan ook opmerkelijk: zijn initialen komen vaak voor als ornament en de stenen leeuwen getuigen van Leopolds fascinatie voor Afrika. Het station bestaat uit 2 constructies:

1. Een imposante spoorhal van staal en glas (1895-1898):
De perronoverkapping is een constructie van 66 meter breed, 186 meter lang en 43 meter hoog. Ontworpen door rijksingenieur Clement Van Bogaert, en werd feestelijk geopend op 15 juli 1898.
2. Een ontvangstgebouw met klassieke façades van steen (1899-1905):
Het ontvangstgebouw werd ontworpen door de Brugse architect Louis Delacenserie. Op vraag van Leopold II liet deze zich inspireren door het station van Luzern (Zwitserland) en het Pantheon in Rome. Dit resulteerde in een gebouw met een rijke architectuur van diverse soorten marmer en een imposante koepel van 75 meter hoog.

Vanaf de jaren zestig verloor het station door de opkomst van de auto z'n leidende rol. Het raakte in verval en er gingen zelfs stemmen op om het te sluiten. Gelukkig werd het gebouw op 12 maart 1975 geklasseerd als beschermd monument, waardoor de afbraakdreiging werd afgewend.

Een hedendaagse invulling voor het historische patrimonium

Eind van de jaren tachtig beslist de toenmalige NMBS dat Antwerpen-Centraal een belangrijke halte op de toekomstige hogesnelheidslijn moet worden. Het station was echter een kopstation waaralle binnenkomende treinen moesten terugkeren. Om de nieuwe rol van HST-station te kunnen waarmaken, moest het kopstation een doorgaand station worden. Treinen moesten m.a.w. rechtstreeks naar het noorden kunnen sporen. Eurostation krijgt de opdracht om dit project te bestuderen, te realiseren én om de monumentale pracht van het gebouw in ere te herstellen. Het ontwerp van Eurostation (dochteronderneming van de NMBS-Holding) was niet

alleen eert antwoord voor de hogesnelheidstrein, het zorgde ook voor een vernieuwde stedelijke ontwikkeling voor de stationsomgeving.

Technologisch hoogstandje gaat tot 20 meter diep

Voor de noord-zuidtreinverbinding werd er een 3,8 kilometer lange spoorwegtunnel aangelegd die onder de stad, de metro en de fundamenteën van het Centraal Station doorloopt. De tunnel gaat ondergronds tussen Antwerpen-Berchem en Antwerpen-Dam. Door de werken krijgt het station 14 perronsporen verdeeld over drie niveaus (een bovengronds en twee ondergrondse niveaus). Het laagste niveau ligt maar liefst 20 meter onder de grond. Hier stoppen de treinen, die onder het stationsgebouw sporen. De perrons van de andere niveaus liggen langs beide zijden van een groot atrium, waardoor deze niveaus volledig opengewerkt konden worden en er daglicht tot op het diepste punt van het station kan komen.

De tunnel boren onder het stationsgebouw was een huzarenstukje waar de allernieuwste technieken aan te pas kwamen. Het historische stationsgebouw mocht immers geen schade oplopen.

"Toen Eurostation met het idee kwam om een tunnel onder het stationsgebouw door te trekken, was er in eerste instantie heel wat tegenkanting. De vrees voor (ongewilde) schade aan het 19de eeuwse beschermde monument was groot. Uiteindelijk hebben we de bevoegde instanties kunnen overtuigen van ons voorstel. Het monumentale werd immers behouden en zelfs versterkt. Door de ondergrond te laten zakken en te werken met een centraal atrium krijgt de stalen perronoverkapping immers nog meer allure." (Herwig Persoons, gedelegeerd bestuurder Eurostation)

Eurostation paste als eerste in België computergestuurde *compensating grouting* toe waardoor ondermeer een netwerk van buizen onder het stationsgebouw werd geperst ter voorbereiding van de gespecialiseerde graafwerken. Door deze methode werden de werkzaamheden uitgevoerd zonder verzakkingen of scheuren in het historische stationsgebouw. Bovendien bleef het station tijdens de werken operationeel.

Betoverend lichtspel

Voor de projectarchitect Jacques Voncke was het snel duidelijk, het nieuwe station mocht geen "metrostation" worden. Voorheen had het station slechts één niveau met tien sporen (+1) die gedragen werden door een talud van voile grond en gemetselde gewelven. Juist door het verhuizen van de oorspronkelijk bovengrondse sporen naar de ondergrond werd er een majestueus atrium gecreëerd. Deze open infrastructuur zorgt ervoor dat het zonlicht via de perronoverkapping tot op het diepste punt valt (20 meter onder de grond). De lager gelegen nieuwe niveaus kregen bovendien een rechtstreeks zicht op de oude spoorwegkathedraal, waardoor het station uiterst leesbaar werd. Zelfs op de diepste niveaus vindt men intuïtief zijn weg naar de stad.

"Tegenover die kathedraal van de spoorweg een nieuwe architectuur stellen, was zeker geen sinecure. Mijn antwoord was een minimalistisch station, ontdaan van alle franje. Expliciet géén spectaculaire high-tech architectuur, om een spanningsveld met de bestaande ornamentiek te vermijden. Ik wilde niet op details werken, wel op de grandeur van het (bestaande) station." (Jacques Voncke, projectarchitect Eurostation)

Het nieuwe atrium werd opgetrokken in rode baksteen, een verwijzing naar het materiaal van de oude gewelven. Dieper in het station wordt de stijl ruwer en wordt de rode baksteen vervangen door beton. Hier wordt blauw strijklicht voorzien om de onvolmaaktheden van het ruw beton te verhullen. Op de verschillende niveaus heeft Voncke een lichtontwerp gemaakt die de architectuur versterkt en de reiziger laat vergeten dat hij op 20 meter diepte wandelt.

Een volwaardige tweede stationstoegang

Aanvankelijk was het station via het Koningin Astridplein en de Keyzerlei enkel gericht op het oude stadscentrum van Antwerpen. Dankzij de tweede stationstoegang aan het Kievitplein wordt de buurt 'achter' het station opnieuw met het stadscentrum verbonden.

Voncke koos er bewust voor om van deze nieuwe ingang geen "achterdeur" te maken. Integendeel, het werd een volwaardig stationgebouw met een eigen atrium, waardoor het een hedendaags antwoord geeft op de 100 jaar oude monumentale ontvangsthal aan het Astridplein,

Ook hier koos Voncke dus weer voor een volledig doorzichtig en doorwaadbaar geheel. De reizigers staan onmiddellijk in contact met het volledige stationsgebeuren (de sporen, de fietsenstalling, de parking en het stationsplein). Bovendien werden de bogen van de spoorwegbrug, die het Kievitplein scheidde van de Pelikaanstraat, opengewerkt.

"Voor het ontwerp van de nieuwe stationstoegang, heb ik met twee assenstelsels gewerkt, die beide terug te vinden zijn in de structuur van het glazen gebouw. Het ene stelsel komt overeen met de raster van de stad, de andere lijnen zijn parallel of loodrecht op de sporen. Ook het dak heb ik als een gevel beschouwd. De constructie is bij wijze van spreken één groot vlak dat geplooid wordt zodat het gedeeltelijk gevel, gedeeltelijk dak wordt. Deze samenhang creëert een dynamiek die op zijn eigen manier weerwerk biedt aan de verticaliteit van de nieuwe hoogbouw vlak naast de stationstoegang." (Jacques Voncke, projectarchitect Eurostation)"

Het spreekt voor zich dat deze tweede stationstoegang voor een enorme stedenbouwkundige opwaardering van de buurt zorgt. Zo zijn vlak naast de toegang bouwprojecten met kantoren, hotel* en woongelegenheden, volop in hun laatste afwerkingsfase. Ook nieuwe parken en woon- werkgelegenheden in de onmiddellijke omgeving van het station, staan op stapel.

Stationswijken vormen één stedelijk plein

Vroeger bestond het gelijkvloers onder de perrons uit gesloten gemetselde massieven. Deze ruimte werd door Voncke volledig opengemaakt, zodat het kon worden ingericht als een nieuw en overdekt winkel-wandelgebied met veel openingen naar de Pelikaanstraat. Antwerpen-Centraal werd hierdoor de spil van een uitgestrekt stedelijk plein. De stad wordt als het ware in het station gezogen. Het nieuwe wandelgebied verbindt het oude stationsgebouw aan het Astridplein met de nieuwe stationstoegang aan het Kievitplein.

Het station is meer dan een overstapmachine

Natuurlijk werd er bij het ontwerp van het vernieuwde station optimaal rekening gehouden dat de reizigers vlot van het ene vervoersmiddel op het andere kunnen overstappen. Zo werd het Koningin Astridplein, vóór het oude stationgebouw, volledig gereorganiseerd. De zwakke weggebruiker heeft een verkeersvrij voorplein gekregen. Onder het plein is er een parking, waarvan het eerste ondergrondse niveau voorbehouden is voor een kiss- en ridezone en fietsenstallingen. De parking staat rechtstreeks in verbinding met de ondergrondse perrons. Ook onder het Kievitplein is er nu een ruime parking en fietsenstalling. De parking Astrid biedt plaats

aan 400 wagens; met de parking aan de tweede toegang komen daar nu 600 plaatsen bovenop. Bovendien is het station ondergronds verbonden met de premetrostations Astrid en Diamant. Bovengronds zijn er aan de Pelikaanstraat en op het Astridplein verschillende stads- en streekbushaltes. Het knooppunt van het streekbusvervoer, de Franklin Rooseveltplaats, ligt op wandafstand van het station.

"Dit past perfect in onze stationsfilosofie", zegt Jannie Haek, Gedelegeerd Bestuurder van de NMBS-Holding. "Het station is door al de ingrepen veel meer geworden dan een plek om te reizen. Het is een ontmoetingsplaats waar altijd wel iets te beleven valt. Reizigers, passanten en buurtbewoners kunnen nu ook winkelen in de gelijkvloerse winkelgalerij met zicht op de ondergrondse en bovengrondse niveaus. Vaste culturele en familiale trekpleisters liggen vlakbij. Denk maar aan de Zoo en de Elisabethzaal. Maar de buurt trekt ook nieuwe initiatieven aan en wordt hierdoor weer een centrale ontmoetingsplaats."

Perscontact:

Leen Uyterhoeven, woordvoester NMBS-Holding: 02/526.37.20 of 0478/23.41.73 of leen.uyterhoeven@b-holding.be

Antwerpen-Centraal viert feest

Renovatie gevels en parking aan tweede stationstoegang afgewerkt
Creatie literaire stationsroman

Antwerpen, 15 september 2009. Eindelijk is het zover: met het einde van de renovatie van de gevels en de afwerking van de nieuwe parking aan de tweede stationstoegang staat Antwerpen-Centraal er vandaag opnieuw in al zijn grandeur.

Het einde van de werken aan Antwerpen-Centraal zal niet onopgemerkt voorbij gaan. Van zondag 20 september tot en met zaterdag 26 september vindt de feestelijke viering van Antwerpen-Centraal plaats. Op 25 september komt ZKH Prins Filip het station - en de parking - officieel inwijden.

Antwerpen-Centraal is een van de drie stations die vandaag de hogesnelheidstreinen op Belgisch grondgebied ontvangen. Op die manier staat de voltooiing van Antwerpen-Centraal, net zoals de afwerking van het nieuwe station Luik-Guillemins, symbool voor het einde van de hst-werken in België. België is het eerste land in Europa met een afgewerkt hogesnelheidsnet. stations inclus.

Recentste verwezenlijkingen in Antwerpen-Centraal

Meer dan tien jaren werd er gewerkt in Antwerpen-Centraal. Tijdens de laatste fase werden de buitengevels kant Astridplein en Zoo (klaar juli 2009) volledig renoveerd en werd het fronton aan de kant Keyserlei in zijn oorspronkelijke staat hersteld, waarbij de bronzen leeuwen werden teruggeplaatst en nu de monumentale klok flankeren. Ook twee torens werden heropgebouwd: de kroonlijsten zijn aangekleed met 1300 m² (twee voetbalvelden!) lood. Ook het interieur van de voormalige monumentale 'wachtzaal 3e klas' (tot voor kort gebruikt als personeelsrestaurant) is gerenoveerd.

De overkapping van de spoorhal kreeg een grondige poetsbeurt. Tussen januari en september van dit jaar werden binnen- en buitenkant gekuist. Voor het reinigen van de binnenkant werden rolbruggen ontwikkeld die vanaf nu kunnen worden ingezet voor het onderhoud.

Een verwezenlijking staat toch nog in het vooruitzicht. Op het gelijkvloers, op een meer centrale plaats in het station, komt een nieuw toilettenbiok. De opening is begin volgend jaar gepland en vanaf dan zal de capaciteit aan toiletten verdubbelen.

Opening nieuwe stationsparking

Aan de tweede stationstoegang die in december 2008 in gebruik werd genomen, wordt op 25 september een nieuwe parking voor 600 auto's geopend in aanwezigheid van ZKH Prins Filip. Op 26 en 27 september kan iedereen gratis kennis maken met de parking. De parking wordt uitgebaat door B-Parking (filiaal van de NMBS-Holding) en is uitgerust met slagbomen en alleen toegankelijk met een parkeer badge of -ticket. De badge kost eenmalig 10 euro en kan nu reeds worden aangevraagd.

Tarieven

Treinreizigers

Trouwe klanten kunnen op vertoon van hun treinkaart genieten van een voordeeltarief.

Niet-treinreizigers

Bij het binnenrijden neemt de klant een ticket. Hiermee kan men aan de betaalautomaat per krediet- of bancontactkaart betalen voor de auto wordt opgehaald.

	treinreizigers	treinreizigers met treinkaart	treinreizigers met treinkaart
1 uur	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
1 dag	€ 9,00	€ 9,00	€ 17,60
1 week	€ 29,00	--	€ 35,00
1 maand	€ 65,00	--	€ 105,00
3 maanden	€ 170,00	--	--
1 jaar	€ 680,00	--	--
5 beurten*	€ 29,00	€ 29,00	--
10 beurten*	€ 55,00	€ 55,00	--
parkeerkaart	€ 10,00	€ 10,00	€ 10,00
verloren ticket	€ 60,00	€ 60,00	€ 60,00

* 1 beurt = 1 kalenderdag

Voorbeeld bij uitstap van de stationsfilosofie.

Het station speelt een hoofdrol in de mobiliteit, in de duurzame ontwikkeling maar ook in het stadsleven. Antwerpen-Centraal is allerm minst een eiland in de stad. Het maakt uitdrukkelijk deel uit van de buurt en van het bredere stadsweefsel. Het is een poort naar de stad en omgekeerd dringt het stadsleven door tot in het hart van het station. Het is een ontmoetingplaats, waar altijd wat te beleven is. Zeker in Antwerpen-Centraal gaat er geen week voorbij zonder dat er een optreden, tentoonstelling, feestje.., plaatsvindt.

De aanwezigheid van talrijke winkels, horecazaken en diensten zorgt voor extra gezelligheid en zorgt er ook voor dat je in het station tijd kunt winnen, bijvoorbeeld door nog een boodschap te doen voor je naar huis gaat. Een goed georganiseerde omgeving met vlotte overstapmogelijkheden op andere vormen van vervoer garanderen dat je ook geen tijd verliest. Het uitgebreide parkeeraanbod is dan ook een extra troef voor de gebruiker van het station.

Unieke literaire stationsroman

Om het einde van de vernieuwing en renovatie van het station op een originele wijze te vieren en om de functie van het station in de stad en het leven te benadrukken werd besloten tot de creatie van een stationsroman over en voor Antwerpen-Centraal. Een literaire stationsroman weliswaar. Geïnspireerd op de verhalen die meereizen in de hoofden van pendelaars, toeristen en buurtbewoners. Aangevuld met de bagage van vijf topauteurs die vanuit de monumentale stationshal van Antwerpen-Centraal elk één dag live en in hoge snelheid verderschrijven op de verhaallijn van hun voorganger. Gedurende een week kan het publiek hen aan het werk zien aan een speciale schrijftafel opgesteld in de hal van het historische gebouw.

Programma:

Volgende auteurs zullen in de monumentale stationshal hun pen lenen aan de stationsroman:

- Zondag 20 september: Herman Brusselmans (9u-17u)
- Maandag 21 september: Joke van Leeuwen (10u-18u)
- Dinsdag 22 september: Tom Naegels (10u-18u)
- Woensdag 23 september: Anne Provoost (10u-18u)
- « Donderdag 24 september: Oscar van den Boogaard (10u-18u)

Tijdens een officiële plechtigheid in aanwezigheid van ZKH Prins Filip, zullen de genodigden de eerste exemplaren van dit unieke boekje in ontvangst kunnen nemen. De stationsroman rolt immers ter plaatse live van de persen, dankzij de samenwerking met Océ. Gedurende een ganse week staat een drukpers opgesteld in de stationshal die op vrijdag 25 september effectief in werking wordt gesteld door ZKH. Per minuut rollen er drie exemplaren van de drukpers.

Ook de auteurs zullen aanwezig zijn om hun literaire creatie te tonen en de exemplaren te signeren.

Antwerpen-Centraal viert feest op 26 september

Het grote publiek is op 26 september aan de beurt. Zaterdag kan iedereen - zolang de voorraad strekt - voor een symbolische euro de stationsroman bemachtigen en laten signeren door de auteurs. Ook op zaterdag wordt de stationroman live gedrukt in het station.

Ook geven de stadsgidsen die dag gratis rondleidingen door het gerestaureerde station. (Inschrijven voor een van deze rondleidingen kan enkel op zaterdag 26 september zelf in het station, meer bepaald centraal in het winkelcentrum). De rondleiding duurt ongeveer 45 minuten.

Bovendien is er de hele dag animatie voor jong en oud voorzien in het station.

Programma groot publiek (26 september 2009, 10-17u);

Kom een gesigneerd exemplaar van de stationsroman afhalen voor 1 euro:

- Locatie: monumentale stationshal

- Signeersessies:

- Tom Naegeis & Oscar van den Boogaard: 10u30 tot 13u
- Anne Provoost & Herman Brusselmans: 14u30 tot 17u

Krijg een gratis rondleiding met gids door het gerestaureerde station:

- Inschrijvingen: centraal in het winkelcentrum

- Duur: 45 minuten

Animatie in en rond de winkelgalerij.

Jong talent uit Antwerpen wint coverwedstrijd

Deze zomer werd er een wedstrijd georganiseerd om de cover van de allereerste literaire stationsroman te ontwerpen,

Een vakjury bestaande uit Carl Cneut, Gert Dooreman en Gerda Dendoven beoordeelde de vele inzendingen en koos 3 laureaten. Rein Vyncke, een jonge kunststudent uit Antwerpen overtuigde de jury met de winnende cover, die dan ook de stationsroman zal sieren.

De jury over de winnaar:

"Een vernieuwende eyecatcher die op een geestige manier meteen duidelijk maakt dat het over Antwerpen-Centraal gaat. De tekening benadrukt het station als ontmoetingsplaats voor een amalgaam van bijzondere mensen. Het ontwerp sluit ook goed aan bij de persoonlijkheden van de auteurs, en zal perfect tot zijn recht komen op het kleine formaat van de gedrukte stationsroman."

De 2 andere laureaten zijn Martha Verschaffel uit Eeklo en Pieter van Eenoge uit Brugge. Als beloning ontvangen de laureaten een Eurostarticket en twee hotelovernachtingen in Londen.

Welke auteurs schrijven mee aan de eerste literaire stationsroman?

Herman Brusselmans (zondag 20 september, 9-17u)

Herman Brusselmans publiceerde ruim 40 boeken. Méér dan een roman- en columnauteur is hij een fenomeen. Zijn werk geeft een prachtig vertekend beeld van de werkelijkheid en hoe hij die ziet in zijn ongebreidelde fantasie.

Joke van Leeuwen (maandag 21 september, 10-18u)

Joke van Leeuwen is dichtster, romancier, cabaretière en vertelster van meervuldig bekroond werk. Ze schrijft én illustreert haar eigen boeken. Sinds haar debuut 26 jaar geleden, ontving ze maar liefst 16 Nederlandse literatuurprijzen. Haar jeugdboek 'Deesje' werd internationaal gepubliceerd en onderscheiden met buitenlandse awards. Vandaag is Joke van Leeuwen stadsdichter van Antwerpen.

Tom Naegels (dinsdag 22 september, 10-18u)

Tom Naegels is romanschrijver en columnist bij De Standaard. Hij debuteerde in 1997 met de verhalenbundel 'Het heelal in!'. Na 4 jaar journalistiek wordt Tom in 2003 voltijds schrijver. In maart 2005 verscheen zijn roman 'Los', waarin alle thema's uit Naegels' eerdere werk helder, beklijvend en heel persoonlijk uitgewerkt worden. Het boek werd in 2008 door Jan Verheyen verfilmd. Op 17 september van dit jaar verschijnt zijn nieuwste boek 'Beleg. Of hoe mijn lief mij bedroeg meteen Masaï, en hoe dat ons huwelijk in gevaar bracht'.

Anne Provoost (woensdag 23 september, 10-18u)

Anne Provoost is lid van PEN en van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Ze schrijft gelaagde actuele en historische romans. Bekende titels zijn: 'De roos en het zwijn', 'De arkvaarders', 'In de zon kijken' en 'Bemide ongelovigen'. Haar boeken kregen talrijke prijzen en werden herhaaldelijk vertaald. Haar roman Vallen werd in 2001 verfilmd door Hans Herbots.

Oscar van den Boogaard (donderdag 24 september, 10-18u)

Oscar van den Boogaard groeide op in Suriname en Nederland. Na een korte loopbaan op een advocatenkantoor koos hij voor het fulltime schrijverschap. Hij maakte zijn debuut met de roman 'Dentz'. Nadien volgden een 10-tal romans en dagboeken. Van den Boogaard verbleef lang in Rio de Janeiro, Los Angeles, Wenen en Parijs. Momenteel woont hij afwisselend in Berlijn, Antwerpen en Brussel.

Wie waren de juryleden voor de coverwedstrijd?

Een vakjury bestaande uit Carll Cneut, Gert Dooreman en Gerda Dendoven beoordeelde de vele inzendingen en koos 3 laureaten.

Carll Cneut

Carll Cneut (1969) studeerde grafische vormgeving aan het Sint-Lucasinstituut in Gent. In 1996 debuteerde hij als illustrator van prentenboeken met 'Varkentjes van marsepein'. Carll is intussen een internationaal gewaardeerd en bekroond illustrator. Er staan een twintigtal kinderboeken op zijn palmares.

Gert Dooreman

Gert Dooreman (1958) studeerde Vrije Grafiek aan het Sint-Lucasinstituut in Gent. Hij begon als illustrator, maar focuste nadien op typografie en vormgeving. Hij is de vaste vormgever van Tom Lanoye en werkt in opdracht gewerkt van verschillende theaterhuizen en uitgeverijen. Zijn werk werd meermaals bekroond.

Gerda Dendoven

Gerda Dendoven (1962) werd snel bekend als een van de beste Vlaamse kinderboekenillustratoren. Ook zij won al verschillende prijzen. Voor haar debuut 'Ijsjes' kreeg ze in 1990 al een Boekenpauw. Ze werkt onder meer voor De Standaard Magazine, schrijft theaterstukken en staat soms ook zelf op de planken.

Perscontact

Leen Uyterhoeven, woordvoester NMBS-Holding: 02/526.37.20 of 0478/23.41.73 of

leen.uyterhoeven@b-holding.be

Paul VanAelst, regionale woordvoerder NMBS-Holding: 03/204.25.80 of 0477/78.10.32 of

paui.vanaelst@b-holding.be

Gwenn Nevelsteen, woordvoerder Eurostation: 0486.85.15.54 of

gwenn.nevelsteen@euroimmostar.be